

dos telek alá húzódott; az itt álló ház hátsó traktusa a középkori falak felhasználásával épült.

A telken álló harmadik épület csekély falmaradványait ettől É-ra néhány méterre találtuk meg, feltárását az idén nem végeztük el. Valószínűsíthető azonban, hogy a területen álló, használaton kívüli újkori pince részben erre az épületre épült rá. A középkori maradványokon túl ásási területünk D-i felén a felsőbb rétegekben nagyobb kiterjedésű égett omladékréteget lokalizáltunk, amely jelentős részben 17–18. századi leletanyagot (sgraffitódíszes török talpas tál töredékét, pipát stb.) tartalmazott. Előkerültek egy, a középkori maradványok egyes elemeinek felhasználásával épült 18. századi épület nyomai is. Egyértelműnek tűnik, hogy – noha kisebb számban őskori és kora újkori leletek és objektumok is előbukkantak – e területet a 14–15. században építették be. Mindez újabb adatokat szolgáltatott arra nézve, hogy a Rév utca és közvetlen környezete ebben az időszakban folyamatosan lakott és sűrűn beépített része volt a középkori Visegrádnak. A terület viszonylagos nagysága és a régészeti objektumok elhelyezkedése miatt ebben az évben az előkerült épületek alaprajzi elrendezésének tisztázására, a romfalak ideiglenes állagvédelmére és geodéziai felmérésére szorítkozhattunk. A fentiekben túl a telek még fel nem tárt részén, valamint közvetlen környezetében további településmaradványokkal számolhatunk.

Munkatársak: Gróh Dániel, Iván László és Mészáros Orsolya régészek (Mátyás Király Múzeum) valamint az ELTE Régészettudományi Intézetének és az MNM Középfokú Műtárgyvédelmi Asszisztens tanfolyamának hallgatói.

KOVÁTS ISTVÁN – GRÓF PÉTER

433. Vizsoly, református templom (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Á, Kk

2006. január 13-án régészeti szakfelügyeletet végeztem a műemlék-templom kertjében és környékén távközlési hálózat munkálataihoz kapcsolódóan.

A tervezett nyomvonal DNy-i irányból éri el a templom körítőfalát, amit Ny-ról keresztez, majd a templomhajó ÉNy-i sarkánál ér véget. A középkori eredetű, terméskőből emelt körítőfal alatt vezetik be a kábelt a templomkertbe, de mivel itt a külső utcaszint és a templomkert belső szintje között 2 m szintkülönbség van, ezért a körítőfal belső oldalán egy munkagödört kellett ásni a kábel biztonságos behúzása érdekében. Ennek ásása során szórvány embercsontok kerültek elő, majd egy eredeti helyzetben lévő csontvázra bukkantak a gödör oldalában. A munkagödör 170×140 cm méretű, a csontváz a jelenlegi talajszinthez képest 145 cm mélyen került elő. A gödör metszete alapján egységes betöltést tapasztaltunk, amitől halványan elvált a csontváz sírjának szürkésbarna betöltése. A sírt a munkagödör nem érinti, ezért a csontváz előkerült részletét dokumentáltuk, de nem bontottuk ki. Feltártuk azonban a munkagödör területét, ahol a fent leírt betöltés változatlanul folytatódott,

metszeteiben és felszínében nem voltak beásásnyomok, csak néhány másodlagos eredetű szórvány embercsont került elő, kevés Árpád-kori és késő középkori kerámia töredékével. Megfigyeltük a munkagödör kibontott területén a körítőfal szerkezetét. A templom feltehetőleg egy természetes dombon áll, amelynek Ny-i oldalát lépcsőszerűen lefaragták. Így alakult ki, hogy a mai utcaszint és a templomkert között, közel 2 m a szintkülönbség. A lépcsőszerűen lefaragott letörés oldalához támasztva emelték a ma is létező körítőfalat, amelynek belső oldalát szárazon rakták, csak a földből kiemelkedő és a külső részeket kötötték habarccsal.

SZÖRÉNYI GÁBOR ANDRÁS

434. Vokály, Faluvégi-rész

(Baranya megye) U, Ró

2006. május 3-án terepbejárást végeztünk a BMMI Culture 2000 pályázatának keretében. A Zalai Gaál István által már azonosított lelőhelytől K-re egy mintegy 1200 m széles dombháton több foltban neolitikus és római kori kerámiát gyűjtöttünk.

Munkatárs: Kovaliczky Gergely.

BERTÓK GÁBOR

435. Zalacsány, Kőfejtő-dűlő

(Zala megye) U, R, B, V, LT, Ró, N, Á

Zalacsány határának ÉK-i szélén, a Zala-folyó árteréből kiemelkedő dombot elfoglaló, az 1960-as években végzett terepbejárásokból ismert régészeti lelőhely Ny-i szélén, golfpálya beruházáshoz kapcsolódóan végeztünk megelőző régészeti feltárást 2006. július 3. és szeptember 20. között. A kibontott 60 objektum (cölöplyukak, nagyméretű hulladékgyödrök) a kora rézkori lengyeli kultúrára és késő bronzkori késő halomsíros-kora urnamezős kultúra időszakára jellemző, bőséges, változatos leletanyagot (edénytöredékek, orsógombok, agyagkanál-töredékek, pattintott és csiszolt kőeszközök, bronz használati tárgyak, állatcsont) tartalmazott. A kora rézkori objektumok a feltárt terület É-i végén, egy csoportban helyezkedtek el. Ezekről jól elkülönülve, mintegy 50 m-rel délebbre jelentkeztek a késő bronzkori településjelenségek, amelyek a lelőhely déli széléig mutatkoztak. A két objektumcsoport között néhány, korhatározó leletet nem tartalmazó gödört tártunk fel.

A lelőhely K-i szélén szeptember 7. és november 29. között Eke István folytatta a megelőző feltárásokat.

A szigetszerűen, meredeken kiemelkedő dombon 1962-ben Valter Ilona őskori, 1967-ben Horváth Jolán pedig római kori edénytöredékeket gyűjtött. Valter Ilona egy, a domb tetején, kőbányászás közben napvilágra került, feltehetően késő középkori vaseszköz-lelet helyét próbálta meg lokalizálni. A lelőhely Ny-i részén, a golfpályához kapcsolódó utak területén július 3. és szeptember 20. között folyt megelőző feltárás dr. Kvassay Judit vezetésével. Mi a 010 hrsz. ingatlanon próbafeltárással

tisztáztuk a lelőhely kiterjedését, és a V-4 jelű vízelvezető árok területén megelőző régészeti feltárást végeztünk 2006. szeptember 7. és november 29. között. Ennek során 251 objektumot bontottunk ki. A legkorábbi horizontot az újkőkori lengyeli kultúra kései fázisának leletei képviselték, emellett késő bronzkori (urnamezós kultúra) gödröket, házakat, tűzhelyeket, kora vaskori gödröket bontottunk ki. Megtaláltuk a késő bronzkori településhez tartozó temetőt is, itt 4 urnasírt és 2 szórt hamvas sírt bontottunk ki. Feltártunk 7 kelta félig földbe mélyített házat, a hozzá tartozó településobjektumokkal. Bár a terepbejárás során nagy mennyiségű római kori edénytöredéket találtunk, a feltárt területen csak 2 római objektumot tudtunk megfigyelni. A népvándorlás kori objektumok közül a legjellegzetesebbek a kerek vagy ovális tűztérből és hosszúkás tüzelőgödörből álló kemencék. A vizsgált területen nyolc ilyen kemencét találtunk. A feltárást egyik kiemelkedő objektuma egy Árpád-kori félig földbe mélyített lakóház, melynek homokkőből rakott tűzhelye volt. Munkánkkal sikerült a lelőhely pontos kiterjedését megállapítani. Nyugati részén a régészeti lefedettség jóval magasabb, mint a keleti oldalon. A domb gerincén található a késő bronzkori településhez tartozó urnatemető. Az urnák a felszín alatt kb. 20 cm mélyen találhatók.

Munkatársak: Kámán Beáta technikus, Fullár Zoltán és Mészáros Melinda egyetemi hallgatók. A geodéziai felmérést Soós Zsolt és Vadász Norbert technikusok végezték.

KVASSAY JUDIT – EKE ISTVÁN

436. Zalaegerszeg-Csácsbozsok, templom

(Zala megye) Á, Kk, Kú, Ű

Zalaegerszeg határának ÉK-i szélén, Csácsbozsok városrészben, a Felső-Válicka-patakra meredeken lejtő domb tetején, az egykor önálló Csács falu középkori eredetű, ma is álló temploma körül elhelyezkedő régészeti lelőhely DNy-i szélén, az 5428 hrsz. telken, ház- és garázsépítést megelőző régészeti feltárást végeztünk 2006. május 2–4. között. Kibontottunk 2 bolygatott, melléklet nélküli, talán késő középkori–kora újkori sírt, 1 Árpád-kori, valamint 4 18–19. századi gödröt.

Munkatársak: Kámán Beáta, Takács László technikusok. A geodéziai felmérést Soós Zsolt és Vadász Norbert technikusok végezték.

KVASSAY JUDIT

437. Zalaegerszeg, Mérleg tér

(Zala megye) Kk, Kú

2006. július 4–26. között próbafeltárást majd megelőző feltárást végeztünk a 3666 és a 3667 hrsz. ingatlanon, lakóházépítést megelőzően. A cél az volt, hogy megvizsgáljuk, a középkori Egerszeg várát, illetve a középkori települést érinti-e a beépítendő terület.

Az I–III. szelvények területén a megfigyelési lehetőségeink korlátozottak voltak, ugyanis a korábbi építke-

zések itt jórészt elpusztították a régészeti rétegeket. Az I. szelvény 1. sz. objektumából nagy mennyiségű újkori edénytöredék került elő. A IV–V. szelvényekben megtaláltuk a nagy valószínűséggel a várhoz vagy a késő középkori településhez tartozó cölöpöket. Ebből a részből késő középkori és kora újkori edénytöredékek kerültek elő. A szelvényekben talált cölöpökből mintát vettünk, ezek korát dendrokronológiai vizsgálattal határozzuk meg.

Munkatárs: Eke István.

VÁNDOR LÁSZLÓ

438. Zalaegerszeg, Piac tér

(Zala megye) Kk, Kú

A zalaegerszegi Piac téren 2006. november 13–26. között megelőző régészeti feltárást végeztünk, mert a város közmű-rekonstrukciójához kapcsolódóan új szennyvízvezeték fektetését tervezték. A terület a zalaegerszegi vár területén fekszik. Három kisebb szelvényben dolgoztunk, amelyek a szennyvízvezeték bekötésének helyei. Általánosan elmondható, hogy a terület korábbi közművekkel, 19. századi épületek alapozásával bolygatott. A 3. szelvényben a közművek miatt csak 50 cm-es mélységig tudtunk dolgozni. Az 1. és 2. szelvényben 2,0–2,3 m mélységig végeztünk régészeti feltárást. Az árkok falában jól látszódnak a vár árkanak metszete, az, hogy a kb. 5–6 m széles árok alja beiszapolódott, uszadékkal telítődött. Ez az árok használatának utolsó fázisa. Ebből a rétegből került elő a legtöbb lelet (késő középkor, kora újkor). Az árok felső részét homokkal, törmelékes földdel töltötték vissza, innen szórványosan kerültek elő újkori edénytöredékek.

Munkatárs: Eke István.

VÁNDOR LÁSZLÓ

439. Zalaegerszeg, Széchenyi tér

(Zala megye) Kk, Kú, Ű

A zalaegerszegi belváros közmű-rekonstrukcióját 2006. június 24-én kezdte el a kivitelező. A régészeti szakfelügyeletet két, egyenként 90–120 cm széles árokban láttuk el. Ennek során több régészeti jelenséget tudtunk megfigyelni: a 16–18. századi Zalaegerszeg város több objektumát. A szakfelügyeletet 2006. augusztus 4-én, a mélyépítési munkák befejezése után lezártuk. A feltárt leletanyag nagy része kerámia- és üvegedény-töredék, emellett kályhacsempe-töredékek, fémeszközök, és nagy mennyiségű állatcsont került felszínre. Mindezek mellett 11 sírt (3 gyermek, 8 felnőtt) tártunk fel. A sírok nehezen datálhatóak, ugyanis melléklet nélküliek, stratigráfiai helyzetük alapján legvalószínűbb, hogy a 17. század végén temették el őket.

A zalaegerszegi belváros ivóvízhálózatának rekonstrukcióját 2006. július 27-én kezdték el. A két új ivóvízvezeték nyomvonala jórészt a korábban már lefektetett ivóvízvezeték nyomvonalán halad. Azonban helyenként eltér attól. A régészeti szakfelügyelet során több régészeti jelenséget tudtunk megfigyelni a közműárkokban.